

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Landbouwontwikkelings- gebied Linteloo

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

25 februari 2010 / rapportnummer 2364-39

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Aalten stelt een bestemmingsplan op voor het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Lintelo. Ter ondersteuning van de besluitvorming en vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Aalten is bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een onderbouwing van de totstandkoming van de uitgewerkte alternatieven;
- een beschrijving van de gehanteerde referentiesituaties;
- inzicht in de milieugebruiksruimte voor ammoniak, geur en fijn stof;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden (indien nodig met een in het MER opgenomen passende beoordeling) en de Ecologische Hoofdstructuur;
- een beschrijving van de wijze waarop het zware verkeer zo snel en veilig mogelijk wordt afgewikkeld naar het hoofdwegennet.

Verder dient het MER een zelfstandig leesbare samenvatting te bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal² en ander ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie heeft gekozen voor een uitgebreid advies gezien de ingewikkelde materie en beleid, wet- en regelgeving die nog volop in ontwikkeling zijn.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

2.1 Achtergrond en context

Het bestemmingsplan richt zich op de mogelijkheden voor inplaatsing, uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderijen in het LOG Lintelo. Het LOG is begrensd in het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers.³

Het vestigingsbeleid in het bestemmingsplan wordt gebaseerd op de Ruimtelijke Visie LOG Lintelo⁴. Beschrijf in het MER de uit de visie overgenomen uitgangspunten.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² voorzien van duidelijke schaal en legenda en minsten één kaart met weergave van toponiemen.

³ In 2005 vastgesteld door de provincie Gelderland.

⁴ DLG, mei 2009. Ruimtelijke visie. Landbouwontwikkelingsgebied Lintelo, gemeente Aalten.

Recent is voor het omliggende gebied (zonder het LOG Lintelo) het bestemmingsplan Buitengebied Aalten vastgesteld. Beschrijf in het MER de inhoud van dit plan aan de hand van de plankaart en geef aan hoe de inhoudelijke afstemming tussen beide bestemmingsplannen is geregeld.

Maak in het MER inzichtelijk in hoeverre en op welke wijze het bestemmingsplan voor het LOG wel en niet kan sturen in de gewenste verplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden naar het LOG. Geef aan welke eisen en randvoorwaarden aan uitbreiding en her- en nieuwvestiging worden gesteld. Beschrijf ook of, en zo ja hoe, deze randvoorwaarden worden gewaarborgd in het bestemmingsplan⁵. Beschrijf hierbij de potentiële uitbreiding die mogelijk is van de veehouderij in het verwevingsgebied waarvan de milieudruk mede van invloed kan zijn op de mogelijkheden in het LOG.

2.2 Kaders uit beleid, wet- en regelgeving

In de notitie R&D wordt het beleidskader en de relevante wet- en regelgeving voor het nieuwe bestemmingsplan geschetst. Ga in het MER in op de opgaven en randvoorwaarden voor het bestemmingsplan die hieruit voortkomen. Ga daarnaast in op de randvoorwaarden, voor zover deze relevant zijn voor het voornemen, uit ander beleid en wet- en regelgeving, zoals:

- het bestemmingsplan Buitengebied Aalten van 2007 (zie paragraaf 2.1. van dit advies);
- (ontwerp-) aanwijzingsbesluiten en het (concept)beheerplan voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden, en eventuele Beschermd Natuurmonumenten, die binnen de invloedssfeer van het LOG vallen, waaronder in ieder geval “Korenburgerveen”, “Bekendelle” en “Wooldse Veem”;
- beleid en regelgeving voor Natura 2000-gebieden in het aangrenzende deel van Duitsland (“FFH-Gebiete”)⁶;
- regelgeving voor Beschermd Natuurmonumenten;
- de Provinciale aanwijzing “zeer kwetsbare gebieden” in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij;
- Ecologische Hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszones die binnen de invloedssfeer van het LOG liggen;
- de Gezondheid- en welzijnswet voor dieren (GWWD) alsmede het Varkensbesluit en het Legkippenbesluit 2003 en het Actieplan ammoniak veehouderij;
- de Wet op de Archeologische monumentenzorg.

---

⁵ Zie hierover ook de adviezen van GGD Gelre-IJssel en Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. (nr. 3 en 6 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

⁶ Paragraaf 7.8 van de Wet milieubeheer (activiteiten met mogelijke grensoverschrijdende milieugevolgen, de artikelen 7.38a tot en met 7.38g) is speciaal van toepassing op deze materie, maar ook elders in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer zijn bepalingen hieraan gewijd. Meer informatie over dit gebied is ondermeer te vinden op de website www.naturschutz-fachinformationssysteme-nrw.de. Verder zijn de bilaterale afspraken die Nederland met Duitsland heeft gemaakt van belang. Deze afspraken staan in de ‘Beginselen inzake de uitvoering van grensoverschrijdende milieueffectrapportages in het Nederlands-Duitse grensgebied’ (Düsseldorf 6 mei 2002, kenmerk: Grensoverschrijdende MER 19 VI A6-70.02.40).

Beschrijf welke mogelijkheden binnen de context van het bestemmingsplan bestaan om aan te sluiten bij beleidsambities en -afspraken voor duurzame ontwikkeling.⁷ Het gaat dan bijvoorbeeld om mogelijkheden van gezamenlijke voorzieningen op bedrijfsniveau bij de ontwikkeling van het LOG zoals:

- energiebesparing/energiezuinige technieken;
- duurzame energieopwekking als centrale mest- en covergisting;
- het leveren van restwarmte aan woningen/bedrijven;
- warmte/koude opslag.

Geef aan hoe deze eventuele voorzieningen vorm zouden kunnen krijgen binnen de onderzochte alternatieven.

3. ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

De gemeente Aalten wil voor het LOG Lintelo een bestemmingsplan opstellen waarin de mogelijkheid wordt geboden voor ontwikkeling op bestaande locaties en het vestigen van twee nieuwe bedrijven. Beschrijf in het MER hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) biedt aan en hoeveel ruimte eventueel middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden voor:

- intensieve veehouderijen;
- melkveehouderijen en rundveebedrijven;
- mestverwerking en -bewerking;
- functieverandering van agrarische bedrijven;
- functieverandering van burgerwoningen;
- recreatieve ontwikkelingen;
- infrastructuur.

Geef in het MER duidelijk aan wanneer en onder welke voorwaarden eventueel gebruik gemaakt kan worden van een wijzigingsbevoegdheid.

3.2 Referentiesituatie en autonome ontwikkeling

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de gevolgen, waaronder die van depositie van ammoniak. De Commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken, namelijk:

- de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie)⁸. Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de Wm-vergunde situatie.⁹ Dit verschil is van belang voor de huidige ontwikkelruimte in de gemeente en voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000-gebieden;

---

⁷ Zoals het klimaatakkoord tussen het ministerie van VROM en de VNG van 12 november 2007.

⁸ Zie hierover ook het advies van Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. (nr. 6 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

⁹ Ga hierbij ook in op het (mogelijke) verschil tussen het vergunde en werkelijk aanwezige aantal dieren in de huidige situatie. Maak hierbij gebruik van gegevens van het CBS en meitelling op basis van het aantal dierplaatsen.

- voor de effectbepaling in het MER: de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Dit verschil is van belang voor de ontwikkelruimte in de gemeente en voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000-gebieden in de toekomst.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu¹⁰, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Aangezien in het voornemen het Reconstructieplan wordt uitgewerkt, dient uitvoering van het Reconstructieplan niet meegenomen te worden in de autonome ontwikkeling. Het gaat om ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Geef bij de beschrijving van de referentiesituatie in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling van de) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de rundveehouderij in het plangebied, omdat deze de ontwikkelingsruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepaalt. Ga hierbij in op de verwachte beëindiging, nieuwvestiging en groei van de (melk)rundveehouderijbedrijven en betrek daarbij de verwachte groei en schaalvergroting van de sector bij opheffing van de melkquotering. Beschrijf in hoeverre het bestemmingsplan het mogelijk maakt voor intensieve veehouderijen om zich te vestigen op vrijkomende (melk)rundveehouderijen en andere vrijkomende agrarische bouwpercelen;
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in het plangebied als gevolg van dierenwelzijn;¹¹.
- een realistisch worst case scenario m.b.t. emissie van verzurende en vermestende stoffen, geuremissie en landschappelijke effecten op basis van de autonome ontwikkeling.

3.3 Alternatieven

In de notitie R&D heeft de initiatiefnemer aangegeven twee alternatieven (in de notitie ontwikkelscenario's genoemd) in het MER uit te werken, namelijk het mogelijk maken van vestiging van de intensieve veehouderij:

- aan de west- en oostzijde van de Heegtweg;
- aan de westzijde van de Heegtweg.

---

¹⁰ Binnen de mogelijkheden van het huidige bestemmingsplan en inclusief de vigerende wettelijke verplichtingen.

¹¹ Relevante besluiten met tussen haakjes de termijnen waarop moet voldaan zijn aan het betreffend besluit: Besluit huisvesting (1 januari 2010), het Legkippenbesluit (1 januari 2012), het Vleeskuikenbesluit (1 juli 2010), het Varkensbesluit (1 januari 2013) en het ingezette Actieplan ammoniak veehouderij.

Beschrijf in het MER hoe de twee alternatieven, binnen de gestelde randvoorwaarden, kunnen worden ontwikkeld. Houd hierbij rekening met de borging van deze randvoorwaarden in het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert hiervoor de beschikbare milieugebruiksruimte¹² in beeld te brengen volgens de volgende systematiek. Bepaal:

- 1) de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting op de onderstaande thema's (ook in cumulatie, waar dit van toepassing is) op basis van het bestaande en in ontwikkeling zijnde relevante milieubeleid;
- 2) de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten;
- 3) aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de milieubelasting op de milieuaspecten;
- 4) welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting;
- 5) als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige bestemmingsplanuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de voor dit bestemmingsplan reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte.

Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte onder andere aandacht aan de volgende thema's:

- de randvoorwaarden door geur- of geluidsgevoelige objecten;
- vermestende en verzurende stoffen (niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook de rundveehouderij en de mestverwerking en -bewerking);
- verstoringgevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de eventuele beperkingen die ontstaan door de ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszones.

Indien op voorhand onderbouwd kan worden dat er in de huidige situatie geen milieugebruiksruimte beschikbaar is en ook tijdens de planperiode niet in zicht komt, dan kan dat worden aangegeven. Beschrijf dan op welke wijze en onder welke voorwaarden (garanties) de milieugebruiksruimte voor de in te plaatsen bedrijven binnen het LOG wel kan worden verkregen. Bijvoorbeeld door verplaatsing dan wel beëindiging van bedrijven die dicht bij gevoelige gebieden zijn gelegen.

---

¹² Benut voor de beschrijving van deze stappen de reeds verzamelde informatie voor de Ruimtelijke Visie op het LOG.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Voor het MER dienen alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten belicht te worden die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld gebracht te worden.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij stikstofdepositie op kwetsbare natuur) dienen de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de maximale milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt (zogenaamde 'worst case'). Indien uit het MER blijkt dat deze activiteiten (kunnen) leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Geur

Geef conform de notitie R&D inzicht in het aantal geurgehinderen en in de mate van geurhinder¹³. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Bepaal in hoeverre aan de gemeentelijke geurverordening en landelijke normen voldaan wordt.

4.3 Natuur

Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten

In het MER moet aangegeven worden waar voor vermessing en verzuring gevoelige natuurgebieden liggen (Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland en Beschermd Natuurmonumenten). Geef aan of sprake kan zijn van nadelige gevolgen van het voornemen op deze gebieden. Beschrijf daartoe in het MER¹⁴:

- De begrenzingen van de natuurgebieden op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging ten opzichte van het plangebied;
- De instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden:
  - Of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
  - De actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹⁵ van habitattypen en leefgebieden van soorten, inclusief de kritische depositiewaarden voor de habitattypen;

¹³ Zie hierover ook de adviezen van GGD Gelre-IJssel, Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. en Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 3, 6 en 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

¹⁴ Zie hierover ook de adviezen van de gemeente Winterswijk, Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. en Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 2, 6 en 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

¹⁵ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

- De gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de natuur. Ga daartoe in op:
  - De achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃ en NO_x) in de genoemde gebiedscategorieën;
  - De huidige deposities en toekomstige deposities bij de verschillende alternatieven. Geef aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositie waarden. Geef aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen;
  - Welke emissie-¹⁶ en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden;
- Ga na of ook in cumulatie met andere activiteiten aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten kan worden uitgesloten. Hanteer de huidige situatie als referentie.

Indien er een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt en de totale depositie boven de kritische depositiewaarden verkeert, zijn in Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten significante gevolgen niet bij voorbaat uit te sluiten. Op basis van een onderzoek naar de lokale standplaatscondities en vegetatiesamenstelling op de locaties met overschrijding moet worden beoordeeld of deze toename leidt tot afname van het areaal of vermindering van de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden van soorten. De uitwerking van bovenstaande punten kan dan tevens als passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 gebruikt worden. Een passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in het plan-MER. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁷ met succes wordt doorlopen. Neem hierbij in ogenschouw de wetswijziging in het kader van de Natuurbeschermingswet, zoals deze is opgenomen in de Crisis- en Herstelwet.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Bepaal voor de EHS wat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft.¹⁸ Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Voor de onderdelen van de EHS, die zijn aangewezen in de Nota Ruimte, geldt volgens de IPPC-richtlijn een 'nee-tenzij' regime. Geef aan wat de toename is op deze EHS gebieden en of deze toename acceptabel is voor de in de betreffende gebieden voorkomende natuurwaarden. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

---

¹⁶ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

¹⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁸ Zie hierover ook de adviezen van Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. en Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 6 en 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

Soortenbescherming¹⁹

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.²⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten²¹ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats²². Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.4 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Beschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Geef een waardering van deze karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Ga in op mogelijkheden voor mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van deze waarden met behulp van kaartmateriaal.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve²³) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt en zo mogelijk waarden kunnen worden hersteld of ontwikkeld.

Geef aan volgens welke principes landschappelijke inpassing van nieuwbouw (uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging) binnen het LOG moet plaatsvinden. Visualiseer de varianten voor bouwmogelijkheden van de (intensieve) veehouderijen en andere agrarische bebouwing en bepaal de effecten daarvan op het landschapsbeeld in deze gebieden en de naaste omgeving. Geef aan of mogelijke schaalvergroting in de agrarische bedrijfsvoering ook buiten het bouwblok effecten voor het landschap zal hebben zoals voor de verkavelingsstructuur. Voor de onderbouwing kan ondermeer geput worden uit de ontwikkelingsvisie en het beeldkwaliteitplan voor het plangebied.

---

¹⁹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

²¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

²² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

²³ Zie hierover ook het advies van Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

4.5 Verkeer

Werk dit punt uit conform de notitie R&D²⁴. Speciale aandacht is vereist op het vlak van verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers door de toename van zwaar vrachtverkeer in het gebied. Geef aan op welke wijze het zware verkeer zo snel en veilig mogelijk wordt afgewikkeld naar het hoofdwegenet.

4.6 Luchtkwaliteit

In de Notitie R&D is al ingegaan op luchtkwaliteit. Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.²⁵ ²⁶Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007.²⁷ Presenteer de resultaten van de berekeningen middels contourkaarten²⁸ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.²⁹ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.³⁰

4.7 Geluid

Werk dit punt uit conform de notitie R&D. Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidbeleid. Ga bij het geluidsbelastingonderzoek naast het geluid van de diverse agrarische bedrijven ook in op de extra geluidsbelasting vanwege het toenemende wegverkeer.³¹

---

²⁴ Zie hierover ook het advies van Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

²⁵ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

²⁶ Zie hierover ook de adviezen van GGD Gelre-IJssel, Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. en Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 3, 6 en 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

²⁷ Er is gebleken in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit heeft er mee te maken dat inde GCN-bestanden de lokatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven, en niet op de daadwerkelijke locatie. De Commissie adviseert daarom bij de berekening van de fijn stof-effecten van het voornemen zonodig de GCN-gegevens te corrigeren op basis van vergunningsverleningsgegevens.

²⁸ Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

²⁹ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

³⁰ In paragraaf 3.4 wordt aangegeven dat de verwachting is dat de verkeersbewegingen geen grote bijdrage leveren aan de uitstoot van stikstofdioxide. Dit is slechts een aanname. Maak in het MER aan de hand van de NIBM-tool inzichtelijk of daadwerkelijk sprake is van geen grote bijdrage en die als verwaarloosbaar kan worden beschouwd.

³¹ Zie hierover ook het advies van Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

4.8 Gezondheid

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen³², zoals MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.^{33, 34} Onlangs is een consortium³⁵ in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed te volgen.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is bijzonder belangrijk om te kunnen beoordelen of en tot welke totale depositie uitbreidingen/nieuwvestiging mogelijk zijn, of dat voldoende afname van depositie wordt bereikt. Daarom geeft de Commissie in overweging een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Dit maakt het eenvoudiger om per nieuw initiatief te beoordelen of dit wel of niet kan, of onder welke voorwaarden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkeling van de depositie wordt afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

De Commissie adviseert om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

De Commissie adviseert om in het MER een aanzet te geven voor dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

---

³² Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

³³ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

³⁴ Zie hierover ook de adviezen van GGD Gelre-IJssel, Advocatenkantoor F.F. Scheffer namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o. en Stichting Natuur en Milieu Aalten (nr. 3, 6 en 7 in de lijst van ontvangen inspraakreacties in bijlage 2 van dit advies).

³⁵ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften

Kaart- en overig beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging van de bestaande veehouderijbedrijven en de intensieve veehouderijen in het buitengebied. Geef daarbij aan wat de omvang is van deze bedrijven en welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;
- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de invloedssfeer van het LOG.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen. Werk met foto's en schetsen om de (effecten van) de ruimtelijke ingrepen te verhelderen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van de gemeente Aalten

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:
plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C 14

Activiteit:

Het bepalen van de mogelijkheden voor inplaatsing, uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderijen in het LOG Lintelo.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Aalten Vooruit en De Band op 6 januari 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 23 december 2009

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 25 februari 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. R.J.M. Kleijberg

drs. J.P. Siedsma (secretaris)

ing. Spapens-Reijnders

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en Detailniveau, SRE Milieudienst, november 2009;
- Ruimtelijke visie Landbouwwontwikkelingsgebied Lintelo, gemeente Aalten, DLG, mei 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties

1. Gemeente Oude IJsselstreek, Gendringen
2. Gemeente Winterswijk, Winterswijk
3. GGD Gelre-IJssel, Apeldoorn
4. Gemeente Oost Gelre, Lichtenvoorde
5. Provincie Gelderland, Arnhem
6. Advocatenkantoor F.F. Scheffer, namens Stichting behoud Leefmilieu Lintelo e.o.,
Deventer
7. Stichting Natuur en Milieu Aalten, Aalten
8. Waterschap Rijn en IJssel, Doetinchem

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Landbouwontwikkelingsgebied Lintelo

De gemeente Aalten stelt een bestemmingsplan op voor het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Lintelo. Ter ondersteuning van de besluitvorming en vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Aalten is bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2954-2

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

